

Map Sain Bywyd Gwylt yr Arfordir

Yr offer sydd ei angen

- Copi o'r daflen waith 'Helfa Sain', un fesul pâr
- Gofod awyr agored ar gyfer arsylwi
- Dyfeisiau recordio sain, un fesul pâr (dewisol)
- Dyfais y gellir ei ddefnyddio i gysylltu â'r rhyngwyd a mynediad i'r rhyngwyd

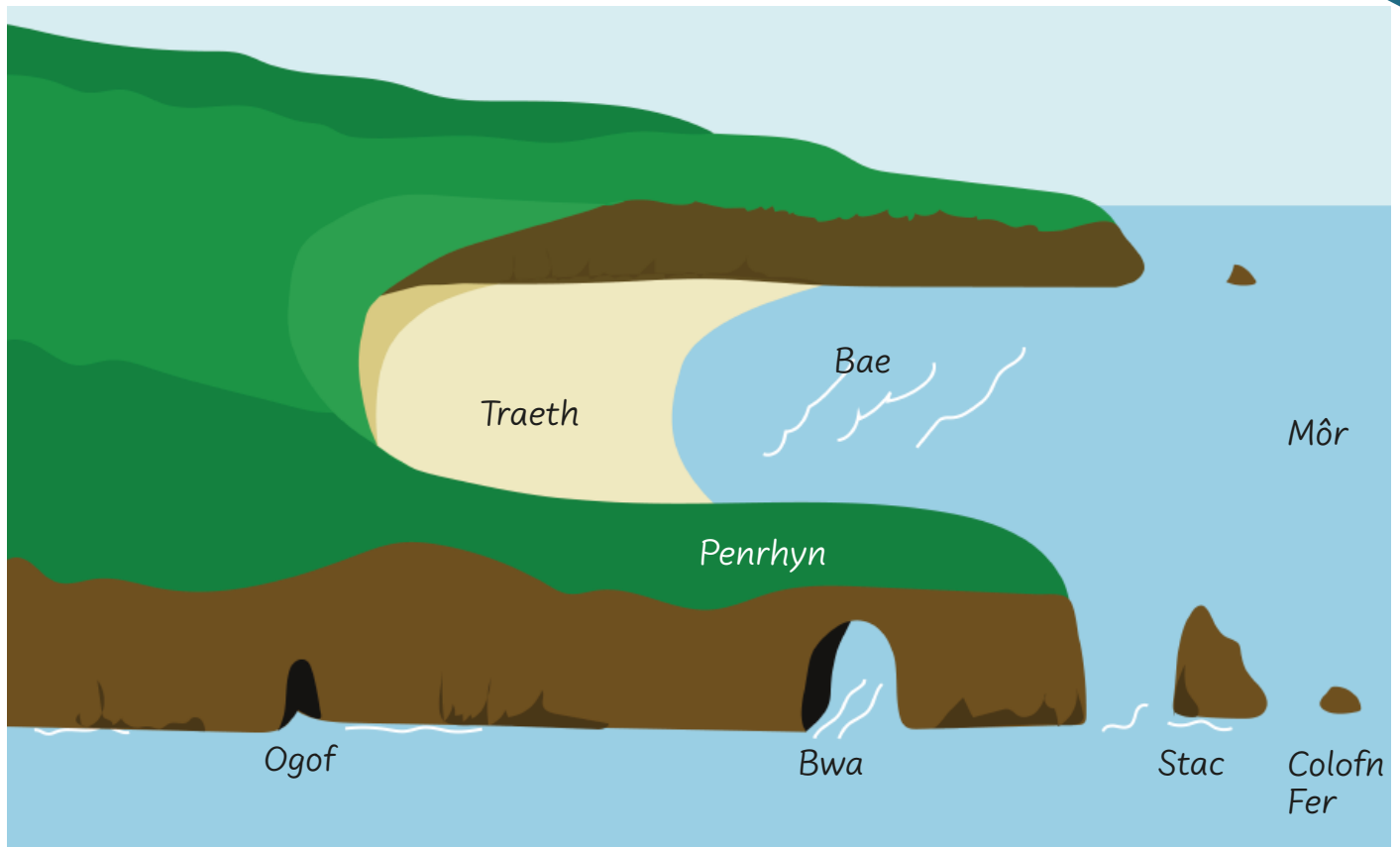
I gwblhau'r gweithgaredd:

1. Ewch â'r dysgwyr y tu allan. Gofynnwch iddyn nhw gau eu llygaid a gwranddo'n ofalus ar y gwahanol seiniau naturiol a dynol o'u cwrpas am 1-2 funud.
2. Fel grŵp, rhannwch y gwahanol seiniau a glywyd, gan nodi unrhyw batrymau cyffredin, seiniau unigryw, neu seiniau annisgwyl.
3. Trafodwch sut mae gwahanol amgylcheddau yn dylanwadu ar amrywiaeth a dwyster seiniau. Pam mae rhai seiniau yn bresennol? Sut maen nhw'n cyfrannu at yr ecosystem?
4. Rhannwch y fideo 'Sain Bywyd Gwylt yr Arfordir' – www.tiramor.cymru/cofnodibywydgyllt (Adnodd 1). Gofynnwch i'r dysgwyr ddyfalu pa aderyn neu famal y maen nhw'n ei glywed. Ble mae'r dysgwyr yn credu mae'r clipiau yma wedi cael eu recordio?
5. Rhannwch y daflen 'Helfa Sain' gyda'r dysgwyr. Eglurwch bo'r seiniau yn cynnwys: brân goesgoch, dolffin, aderyn drycin Manaw a morlo. Chwaraewch y clipiau sain eto. Mewn parau, anogwch y dysgwyr i adnabod a gosod y synau yn y drefn y clywsant hwy.
6. Datgelwch yr ateb cywir a thrafodwch gyda'r dysgwyr sut mae pob anifail yn defnyddio seiniau (e.e. cyfathrebu, mordwyo, hela). Atgyfnerthwch bwysigrwydd adnabod rhywogaethau'n gywir wrth gofnodi.
7. Heriwch y dysgwyr i osod y seiniau yn y cynefin cyfatebol ar y 'Map Ecosystem Arfordirol'.
8. Ar ôl y gweithgaredd, trafodwch gyda dysgwyr:
 - Pa seiniau eraill a allai fod yn bresennol? Pam y gallai hyn fod?
 - Sut y gallai'r seiniau newid ar wahanol adegau o'r dydd neu yn ystod gwahanol dymhorau?
 - Sut mae gwahanol anifeiliaid arfordirol yn defnyddio sain ar gyfer goroesi?
9. Darparwch gyfle i'r dysgwyr i archwilio ardal leol, recordio seiniau a thynnu lluniau i greu eu map sain eu hunain.

ATEBION:

1. Aderyn drycin Manaw
2. Morlo
3. Brân goesgoch
4. Dolffin

Helfa Sain

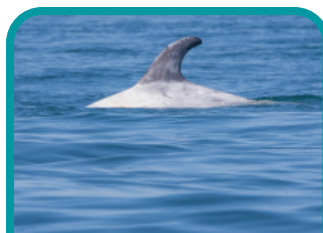
Gwrandewch ar y clip: www.tiramor.cymru/cofnodibywydgyllt (Adnodd 1).

Allwch chi adnabod y mamaliaid morol a'r adar?

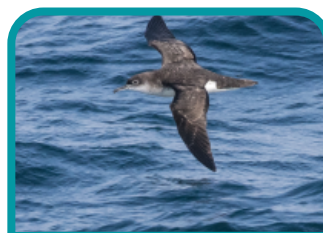
Defnyddiwch y cardiau isod, a threfnwch nhw yn y drefn y clywir pob rhywogaeth yn y trac sain.

Brân goesgoch

Dolffin

Aderyn drycin Manaw

Morlo

Rhowch y synau yn y cynefin cyfatebol ar y llun uchod.

TRAFOD

Pam ydych chi'n meddwl bod y synau'n perthyn i'r cynefinoedd penodol hynny? Eglurwch eich dewisiadau.

TASG YCHWANEGOL Dewisol

Archwiliwch yr ardal leol, recordiwch synau a thynnwch luniau, a chrëwch eich map sain eich hun.

Efallai yr hoffech ddefnyddio tywyswyr maes, neu ganllawiau ar-lein fel Merlin neu Seek by iNaturalist i adnabod rhywogaethau gwahanol.

Mae cliciau a chwibanau dolffinaid yn cael eu cofnodi gan ymchwilyr er mwyn astudio eu dulliau cyfathrebu ac ymddygiad.

